

SPIS TREŚCI

1.	Słowo wstępne	3
2.	Bezpieczeństwo społeczne	5
3.	Bezpieczeństwo żywnościowe	9
4.	Bezpieczeństwo gospodarcze	14
5.	Bezpieczeństwo środowiska	17
6.	Bezpieczna Polska	20

Szanowni Państwo

Już od 116 lat Polskie Stronnictwo Ludowe bierze czynny udział w najistotniejszych dla Polaków wydarzeniach.

Jesteśmy rdzennie polskim ruchem politycznym, jedyną partią na polskiej scenie politycznej o tak bogatej tradycji. Polskie Stronnictwo Ludowe to solidna marka, stały elektorat i doskonałe struktury w całym kraju.

Naszym celem jest rozwój silnego, niepodległego, demokratycznego i wolnego państwa. Państwa, które stwarza warunki do godnego życia obywateli i wszechstronnego rozwoju człowieka.

Polskie Stronnictwo Ludowe zaproponowało do Sejmu i Senatu najlepszych kandydatów spośród grona Polek i Polaków, którzy będą dawać rękojmię, że nie zawiodą Państwa zaufania. Oni będą pamiętać w swoim działaniu o tym, że człowiek jest wartością nadrzędną. Oni będą zabiegać o sprawy każdego Polaka, bo dla Polskiego Stronnictwa Ludowego „Człowiek jest najważniejszy”.

Kandydaci z list Polskiego Stronnictwa Ludowego to ludzie, których Państwo znacie i niejednokrotnie już im zaufaliście. To także kandydaci młodego pokolenia, którzy chcą służyć swoją wiedzą i mądrością wyniesioną z nauki poprzednich pokoleń.

Są wśród nich także osoby mieszkające za granicą, które nie chcą przyglądać się biernie sprawom Polaków na obczyźnie. Chcą aktywnie zaangażować się w sprawy im bliskie. PSL widzi problemy Polonii, dlatego na listach wyborczych naszego ugrupowania są ich przedstawiciele.

Program Wyborczy Polskiego Stronnictwa Ludowego kierujemy do wszystkich Rodaków, gwarantując jego realizację.

To program realny i głęboko przemyślany. Program, którego realizacja pozwoli nam wszystkim odetchnąć z ulgą i potwierdzić, że

wreszcie w Polsce zaczyna działać się lepiej i ludzie żyją dostatniej, spokojniej, stabilniej.

Podajemy się działaniom naszym zdaniem najważniejszych i najtrudniejszych zarazem. Tego wymaga od nas obecna sytuacja gospodarcza i społeczna nie tylko w Polsce, ale i na świecie.

Będziemy ze wszelkich miar dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa Polakom we wszystkich najważniejszych sektorach.

Polskie Stronnictwo Ludowe stawia przede wszystkim na bezpieczeństwo gospodarcze, bezpieczeństwo kraju i jego obywateli, bezpieczeństwo społeczne, żywnościowe, bezpieczeństwo środowiska, rozwój polskiej wsi i rolnictwa.

Wszystkie te zadania, jakie przed sobą stawiamy, wynikają z głębokiego przekonania, że „**Człowiek jest najważniejszy**”.

Składamy na ręce Polaków program, z którym warto się zapoznać, by w wyborach parlamentarnych podjąć słuszną decyzję. Nasz kraj potrzebuje teraz mądrego wyboru i stabilizacji.

Człowiek, gdy ma wybór, wybiera dobro. Zło wybiera wtedy, gdy wydaje mu się, że nie ma wyboru. Ale ten wybór jest. Razem jesteśmy silni. Wspólnie zrobimy więcej dla nowoczesnej, prawej, sprawiedliwej Polski.

Niech od dzisiaj, dla nas wszystkich skrót **PSL** oznacza także, że to **Polska Solidarnych Ludzi**.

W imieniu Polskiego Stronnictwa Ludowego zaręczam, że Polacy zawsze i we wszystkim mogą na nas liczyć.

Prezes
Polskiego Stronnictwa Ludowego
Waldemar Pawlak

Rozdział I

Bezpieczeństwo społeczne

Dla Polskiego Stronnictwa Ludowego „**Człowiek jest najważniejszy**”.

Dlatego priorytetem dla ludowców jest przede wszystkim poprawa materialnych warunków życia Polaków.

Stabilizacja zatrudnienia, wzrost liczby miejsc pracy, proporcjonalny wzrost rent i emerytur, poprawa zarobków pracowników oraz dochodów przedsiębiorców i rolników to zadania najważniejsze i najpilniejsze do wdrożenia i realizacji.

Polskie Stronnictwo Ludowe widzi także pilną potrzebę poprawy opieki zdrowotnej, zapewnienia lepszych szans edukacyjnych młodzieży, skierowania strumienia wydatków budżetowych do rodzin z dziećmi.

Polskę dzieli duży dystans w zakresie jakości i materialnych warunków życia od najwyższej rozwiniętych krajów Unii Europejskiej. W okresie transformacji, co najmniej kilkanaście milionów Polaków odczuło pogorszenie warunków życia.

Emigracja zarobkowa, zwłaszcza ludzi młodych, pogłębia regres demograficzny Polski.

Polskie Stronnictwo Ludowe chce temu przeciwdziałać. Zmniejszać bezrobocie, podnosić poziom życia Polaków, tworzyć lepsze warunki dla polskich rodzin, słowem zdecydowanie zwiększyć pomoc i opiekę dla wszystkich potrzebujących.

Zdaniem Polskiego Stronnictwa Ludowego kluczem do osiągnięcia tych celów jest utrzymanie wysokiego tempa rozwoju gospodarczego oraz sprawiedliwy podział dochodu narodowego. W tym tkwi źródło możliwości zmniejszenia bezrobocia, zwiększenia dochodów obywateli, poszerzenia świadczeń socjalnych i ograniczenia ubóstwa, poprawy jakości służby zdrowia, dostępu do bezpłatnego wykształcenia czy wsparcia finansowego dla budownictwa mieszkaniowego. Tylko w warunkach trwałego rozwoju gospodarczego Polacy powrócą

z emigracji zarobkowej, a młodzi ludzie bez obaw o przyszłość swoich dzieci będą zakładali rodziny.

*

Polskie Stronnictwo Ludowe podejmie działania zmierzające do:

- Ochrony istniejących i tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza przez rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw, wsparcie dla rozwoju spółdzielczości oraz indywidualnej działalności gospodarczej. Wspierania przez państwo wzrostu zatrudnienia osób powyżej pięćdziesiątego roku życia.
- Zawarcia w Komisji Trójstronnej umowy w sprawie redystrybucji środków publicznych na zadania społeczne, w tym przede wszystkim dla dobra rodzin z dziećmi, dającej wyraz nowej solidarności społecznej.
- Ograniczenia liczby obywateli żyjących w warunkach wykluczenia społecznego. W tym celu zaproponujemy nowoczesny program wychodzenia z ubóstwa i wykluczenia, a także program kompleksowego wsparcia materialnego biedniejszych rodzin.
- Wyrównywania szans edukacyjnych w środowiskach zaniedbanych. Zagwarantowania pełnej dostępności do kształcenia dzieci i młodzieży oraz zintensyfikowania indywidualnej pracy nauczycieli z uczniem.
- Poprawy dostępności i jakości działania służby zdrowia i zapewnienia wszystkim pacjentom wysokiej jakości niezbędnych świadczeń. W tym celu niezbędna jest pilna i globalna reforma zasad działania. Należy także przywrócić opiekę lekarską, stomatologiczną i pielęgniarską w szkołach.

- Stworzenia systemu polityki rodzinnej, zapewniającej wsparcie funkcjonowania rodzin wychowujących dzieci. Należy ułatwić wychowanie i opiekę nad dziećmi rodzicom pracującym przez zapewnienie pełnego dostępu do żłobków i przedszkoli oraz szersze dofinansowanie ich działalności.
- Wprowadzenia programu bezpłatnego zaopatrywania uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich w podręczniki i inne pomoce naukowe oraz opracowanie i wdrożenie programu bezpłatnego i zdrowotnego dożywiania dzieci szkolnych.
- Poszerzenia oferty preferencyjnych kredytów mieszkaniowych, wsparcia finansowego na pierwsze mieszkanie, zapewnienia budownictwa komunalnego i społecznego, co znacznie ułatwi start w dorosłe życie młodym ludziom.

Polskie Stronnictwo Ludowe będzie dążyć do szybkiego opracowania i wdrożenia programu profilaktyki zdrowotnej nad kobietą ciężarną oraz matką i dzieckiem. Zasadne jest rozwinięcie specjalistycznego poradnictwa pedagogiczno-psychologicznego dla rodzin oraz wprowadzenie obniżonej stawki VAT na towary i usługi dla dzieci i młodzieży.

*

Ponadto Polskie Stronnictwo Ludowe podejmie długookresowe działania w systemie emerytalno-rentowym, które obejmą:

- Dobrowolność przynależności do emerytalnego systemu kapitałowego.
- Analizę repartycyjnego systemu emerytalnego (I filar) z punktu widzenia uproszczeń funkcjonujących rozwiązań.

- Stały monitoring kapitałowego systemu emerytalnego (II filar) i ocenę jego wpływu na stan finansów publicznych i wysokość przyszłych emerytur.
- Stopniowe wprowadzanie zachęt podatkowych i organizacyjnych dla dodatkowych ubezpieczeń społecznych (III filar i pracownicze programy emerytalne).
- Wprowadzenie zachęt motywacyjnych wydłużających aktywność zawodową i w konsekwencji powodujących opóźnienie decyzji o przejściu na emeryturę.
- Stopniową aktywizację rolników poprzez system zachęt do dodatkowego zatrudnienia.
- Rozszerzenie ubezpieczeń emerytalnych o możliwość dobrowolnego przystąpienia do tych ubezpieczeń osób nieobjętych nimi obowiązkowo.
- Rozszerzenie ochrony emerytalnej poprzez wprowadzenie emerytury obywatelskiej.
- Zbadanie kompatybilności systemów ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej i ochrony rynku pracy.

Rozdział II

Bezpieczeństwo żywnościowe

Obszarem szczególnego zainteresowania Polskiego Stronnictwa Ludowego był, jest i zawsze będzie rozwój rolnictwa i poprawa warunków życia na wsi oraz zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego.

Utrzymanie przez Polskę standardów bezpieczeństwa żywnościowego należy rozumieć jako zdolność do samodzielnego wyżywienia narodu, a z drugiej strony jako zdolność do produkowania zdrowej żywności.

Wzrost demograficzny, katastrofy klimatyczne, rosnący popyt na żywność w krajach rozwijających się, popyt na produkty energii odnawialnej to czynniki określające ekonomiczną politykę rolnictwa. Rolnictwo coraz bardziej odzyskiwać będzie utracone wcześniej znaczenie ekonomiczne i polityczne. Polska tej szansy nie może zmarnować.

Po okresowych wahaniach na niektórych rynkach rolnych spowodowanych ogólnoswiatowym kryzysem i pojawieniem się kapitału spekulacyjnego Polska ma stabilną sytuację dotyczącą poziomu cen gwarantujących opłacalność.

Poprawiły się dochody rolników. Wskaźnik „nożyc cen” za 2010 r. wyniósł 107,2. W tym roku ten pozytywny trend nadal się utrzymuje.

W ostatnich latach nastąpił dynamiczny wzrost eksportu artykułów rolno- spożywczych. Dodatkowo saldo za 2010 r. wynosiło 2,6 mld euro. Taki sukces był możliwy dzięki dobrej jakości surowca, nowoczesnemu przetwórstwu, zniesieniu wielu barier weterynaryjnych i otwarciu nowych rynków. W tym zakresie jest wciąż wiele do zrobienia.

*

Polskie Stronnictwo Ludowe w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego stawia sobie za zadanie:

- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich.

- Umożliwienie pełnego dostępu do kredytów, gwarancji i poręczeń realizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
- Przygotowanie przez samorządy gminne dyspozycyjnych terenów wraz z uzbrojeniem pod inwestycje bez uciążliwych procedur lokalizacji działalności.
- Stworzenie systemu fachowej informacji i doradztwa poprzez wydzielenie oddziałów rozwoju przedsiębiorczości w oddziałach doradztwa rolniczego i powiatowych biurach ARiMR oraz urzędach gmin.
- Wsparcie gospodarstw inwestujących w rozwój i poprawę konkurencyjności, przy zachowaniu warunków do istnienia małych gospodarstw pracujących na potrzeby rynków lokalnych.
- Wprowadzenie dalszych ułatwień w sprzedaży płodów rolnych i produktów wytwarzanych bezpośrednio w gospodarstwie rolnym.
- Rozwój organizacji producentów żywności wysokiej jakości oraz innych organizacji pozarządowych kształtujących rynek żywnościowy „od pola do konsumenta”. W efekcie takich działań dokona się stabilizacja cen.
- Wspieranie rozwoju lokalnych rynków oferujących także żywność ekologiczną.
- Kontynuowanie działań na rzecz pozyskiwania nowych rynków zbytu w celu dalszego zwiększenia eksportu artykułów rolno-spożywczych.

- Uruchomienie silniejszych zachęt ekonomicznych (głównie fiskalnych) dla producentów i handlu. To znacznie zwiększy cenową konkurencyjność żywności ekologicznej.
- Zintensyfikowanie działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz popularyzacji żywności ekologicznej.

Realizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich spowodowała, że polska wieś się zmienia. Jeszcze nigdy w historii nie przechodziła tak pozytywnych zmian. Powstają nowe drogi, kanalizacje, oczyszczalnie ścieków, przedszkola, boiska sportowe, firmy.

Ponad 17 miliardów 400 milionów euro, które Unia Europejska przeznaczyła na rozwój polskich wsi, miast i miasteczek teraz racjonalnie zagospodarujemy.

To ogromna odpowiedzialność, aby wydać je w terminie i na ściśle określone cele. Polskie Stronnictwo Ludowe udowodniło, że potrafi to zrobić.

O ogromnej skali Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich świadczy fakt, że obejmuje 23 działania, które przyczyniają się między innymi do poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa, ochrony środowiska naturalnego, rozwoju obszarów wiejskich, podniesienia jakości życia na wsi i zróżnicowania gospodarki wiejskiej.

Do połowy 2011 r. polskim rolnikom przekazano ponad 24 mld zł. To bardzo dużo, ale zostało jeszcze sporo do wydania. Polska ma na to czas do 2015 r.

Wprowadzono korzystne dla rozwoju obszarów wiejskich zmiany w PROW. Budżet Programu w ramach Przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej został zwiększony prawie o 300 mln euro na sektor mleczarski, gospodarkę wodną, energię odnawialną. W ramach Działania „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych”, rolnicy mogą otrzymać pomoc do 300 tys. zł. Zwiększono pomoc z 50% do 90% dla gospodarstw, które ucierpiały z powodu katastrof naturalnych.

Podwyższona została także pomoc dla młodych rolników z 50 do 75 tys. zł.

O 362 mln euro zwiększono budżet działania „Renty strukturalne”, a o około 215 mln euro zwiększono budżet na działanie „Modernizacja gospodarstw rolnych”.

*

Polskie Stronnictwo Ludowe będzie dążyło do:

- Umożliwienia rolnikom prowadzącym małe i średnie gospodarstwa podejmowania zatrudnienia poza rolnictwem bez zbędnych ograniczeń biurokratycznych oraz bez obawy utraty ubezpieczenia w KRUS.
- Dalszego upraszczania wniosków i procedur przy ubieganiu się o płatności bezpośrednio i środki na rozwój obszarów wiejskich.
- Poprawy stanu infrastruktury wiejskiej, podniesienia jej do poziomu zgodnego ze standardami europejskimi poprzez budowę dróg, wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków.
- Opracowania Narodowego Programu Odbudowy Melioracji i Reencji.
- Szybkiego rozwoju komputeryzacji na terenach wiejskich. Umożliwienia dostępu do szerokopasmowego Internetu.

Polskie Stronnictwo Ludowe szczególną troską obejmuje i nadal obejmować będzie dzieci mieszkające na terenach wiejskich. KRUS realizuje dla nich specjalne programy, zapewniając wakacyjny wypoczynek, z którego skorzystało już 26 tys. dzieci. Przeprowadzono badanie słuchu w 7,2 tys. szkół, przebadano 188 tys. dzieci. Realizacja tego typu programów pokazuje na konieczność

ich zwiększenia w wielu dziedzinach, zarówno edukacyjnych, jak i zdrowotnych.

Te ważne działania nie zdołały zlikwidować wszystkich problemów wsi i rolnictwa. Polskie Stronnictwo Ludowe ma tego świadomość oraz jako jedyna partia parlamentarna ma kompleksowy program rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich i skutecznie go realizuje.

Polskie Stronnictwo Ludowe opowiada się za głęboką Reformą Wspólnej Polityki Rolnej. Określeniem obiektywnych kryteriów dla płatności bezpośrednich, uproszczeniem i wyrównaniem płatności oraz utrzymaniem silnego II filara służącego modernizacji gospodarstw rolnych. Najbliższe miesiące br. poświęcone będą między innymi dyskusji nad kształtem przyszłej Wspólnej Polityki Rolnej. W tej debacie Polska jest bardzo aktywna.

Rozdział III

Bezpieczeństwo gospodarcze

Silna gospodarka to silna Polska. Polskie Stronnictwo Ludowe opowiada się za stabilnym i zrównoważonym rozwojem polskiej gospodarki, której największym kapitałem jest człowiek.

Stoimy na stanowisku, że tylko stały wzrost gospodarczy gwarantuje stabilne warunki dobrobytu społeczeństwa, a kluczowym zadaniem polityki gospodarczej państwa jest tworzenie narzędzi wspierających przedsiębiorczość obywateli.

Obecną sytuację światową, europejską, a także krajową cechuje niepewność, zmienność, niska przewidywalność.

Te okoliczności wymagają dużej elastyczności postępowania i szybkiego reagowania, by kraj był zdolny do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju.

Wysokie zadłużenie krajów rozwiniętych, niepewność systemu bankowego, duża niestabilność finansów światowych wymagają wyjątkowej czujności i szybkich reakcji, by utrzymać stabilność finansów krajowych.

Szybko rosnące koszty obsługi długu publicznego pochłaniają coraz większą część budżetu państwa.

W warunkach niestabilności trudno jest utrzymać wysokie tempo rozwoju gospodarczego. Do zmiany tego stanu nie wystarczają już korekty systemu dochodów publicznych czy cięcia wydatków na administrację publiczną.

Niepokoją także nadmiernie rozbudowane procedury i struktury, które w znacznym stopniu utrudniają pełne wykorzystanie umiejętności ludzi, a co za tym idzie, wymagają zatrudniania coraz większej liczby urzędników do pilnowania i kontrolowania prawidłowego wykonywania przepisów prawa. To tylko zwiększa koszty, a nie przynosi żadnych korzyści obywatelom.

*

Polskie Stronnictwo Ludowe w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa gospodarczego kraju stawia sobie za zadanie:

- Przyspieszenie wzrostu PKB.
- Racjonalizację wydatków publicznych.
- Zwiększenie skuteczności egzekwowania podatków.
- Wprowadzenie systemu ulg podatkowych.
- Konsekwentne uwalnianie gospodarki od biurokratycznych ograniczeń.
- Zwiększenie roli przedsiębiorców w tworzeniu prawa sprzyjającego powstawaniu nowych miejsc pracy.
- Wspieranie aktywności i innowacyjności polskich przedsiębiorców.
- Rozwijanie kontaktów handlowych Polski z Unią Europejską, Wschodem i największymi potęgami ekonomicznymi świata.
- Kontynuację wspierania aktywności i innowacyjności, w tym szerokie wykorzystanie technologii informatycznych.
- Utrzymanie dobrych tendencji inwestycyjnych w kraju.
- Wzmocnienie roli dochodów własnych samorządów gminnych.
- Stworzenie planów zagospodarowania przestrzennego w każdej gminie, także w celu eliminacji przypadkowych lokalizacji inwestycji.

- Przyspieszenie modernizacji i rozbudowę sieci energetycznych, co zapewni rytmiczne dostawy, poprawi jakość i zmniejszy straty prądu.
- Rozbudowę energetyki opartej na surowcach krajowych (węgiel, gaz łupkowy).
- Modernizację transportu kolejowego i zaprzestanie likwidacji połączeń kolejowych w Polsce północnej i wschodniej.
- Kontynuację modernizacji sieci dróg, budowy obwodnic, co znacznie poprawi jakość życia mieszkańców małych miast.
- Rozbudowę dróg dojazdowych do miejsc pracy.

Polskie Stronnictwo Ludowe opowiada się za bezpiecznym i korzystnym dla państwa wydobyciem gazu łupkowego i za przeprowadzeniem gruntownej debaty społecznej oraz referendum w sprawie rozwoju energetyki jądrowej w Polsce.

Rozdział IV

Bezpieczeństwo środowiska

Racjonalne łączenie szybkiego tempa rozwoju Polski z wymaganiami ochrony środowiska Polskie Stronnictwo Ludowe traktuje jako swój obowiązek i wyzwanie.

Polskie Stronnictwo Ludowe stoi na stanowisku, że konsekwentnej realizacji działań wymaga połączenie szybkiego rozwoju kraju z wymogami ochrony środowiska. Kształtowanie zrównoważonego rozwoju Polski stawia przed PSL pilne i ważne do realizacji zadania w zakresie bezpieczeństwa środowiska.

Polska zobowiązała się, że do 2012 r. udział energii odnawialnej wyniesie co najmniej 12%, a w 2020 r. co najmniej 20%, podczas gdy obecnie wynosi około 9,4%. Rozwój energetyki odnawialnej wiąże się także z zobowiązaniami Polski wobec Unii Europejskiej, tzn. ze zmniejszeniem do 2020 r. emisji dwutlenku węgla o 20% oraz energochłonności PKB o 20%. Wymaga to usunięcia administracyjnych i społecznych barier w wydawaniu zgody na lokalizację i realizację projektów OZE, a tym samym przyspieszenie rozwoju odnawialnych źródeł energii.

*

Polskie Stronnictwo Ludowe w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa środowiska i ochrony klimatu stawia sobie za zadanie:

- Uruchomienie i konsekwentne stosowanie instrumentów prawnych, ekonomicznych i organizacyjnych.
- Promocję i egzekwowanie ww. instrumentów w parlamencie i rządzie Rzeczypospolitej Polskiej, jednostkach samorządu terytorialnego, ośrodkach naukowych, pozarządowych organizacjach proekologicznych i społeczno-zawodowych oraz mediach publicznych.

- Tworzenie systemu szybkiego ostrzegania przed klęskami żywiołowymi.
- Wdrożenie planowania ochrony przeciwpowodziowej.
- Bezwzględne przestrzeganie zasad zagospodarowania terenów zalewowych i osuwiskowych.
- Ochronę dobra narodowego, jakim są lasy państwowe, przed prywatyzacją.
- Podniesienie skuteczności melioracji.
- Zdecydowane przyspieszenie rozwoju energetyki odnawialnej. To nie tylko element osiągnięcia przez nasz kraj zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa energetycznego, ale także wypełnienia zobowiązań unijnych.
- Usprawnienie systemu wydawania przez urzędy gmin, we współdziałaniu z regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska, zgody na lokalizację projektów OZE, szybszą modernizację i rozbudowę sieci energetycznych (przesyłowych).
- Promowanie postaw proinnowacyjnych i przedsiębiorczych zgodnie z wymogami ekologicznymi.
- Popularyzację kryteriów i efektów zrównoważonego rozwoju we wszystkich sferach działalności gospodarczej, oświatowej i publicznej, a także w programach nauczania wszystkich szkół.
- Stworzenie identyfikacji, promocji i nagradzania autorów ww. projektów inwestycyjnych.

- Opracowanie nowych rozwiązań prawnych sprzyjających wyzwaniu inicjatyw społecznych w ww. zakresie.
- Wspieranie działań na rzecz realizacji dotychczasowych priorytetów polskiej polityki ekologicznej dotyczącej programu czystej wody i powietrza.
- Rozwiązanie problemu odpadów, w tym usprawnienie systemu zbiórki zużytych produktów AGD i opakowań. Rozwiązanie tego problemu Polskie Stronnictwo Ludowe widzi w szybkim uchwaleniu pakietu tzw. ustaw odpadowych, konsekwentnym ich wdrażaniu i egzekwowaniu.
- Zapewnienie kompleksowych warunków organizacyjnych, technologicznych i ekonomicznych do zbiórki, segregacji, utylizacji oraz wtórnego wykorzystania odpadów.
- Dążenie i wspieranie przerobu węgla na paliwa gazowe i płynne.
- Intensyfikację działań w celu pozyskania gazu łupkowego oraz szybszego rozwoju odnawialnych źródeł energii i technologii energooszczędnych przyjaznych środowisku naturalnemu.
- Włączenie do ekonomicznych instrumentów WPR kryteriów proekologicznych wynikających z zasad zrównoważonego rozwoju.

Polskie Stronnictwo Ludowe gwarantuje rozwój gospodarczy w zgodzie z ochroną środowiska.

Rozdział V

Bezpieczna Polska

Polskie Stronnictwo ludowe będzie dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa, trwałości i suwerenności oraz rozwoju narodu i państwa polskiego, zgodnie z polską racją stanu, potrzebami dobra wspólnego, prawami i potrzebami każdego obywatela.

Priorytetem w działalności publicznej PSL jest zapewnienie przez państwo bezpieczeństwa militarnego, gospodarczego, społecznego, żywnościowego oraz bezpieczeństwa środowiska.

Uważamy, że podstawowym warunkiem zmierzania do stanu bezpiecznego życia we wspólnocie narodu oraz każdym środowisku lokalnym jest zapewnienie dostępu wszystkim, nie tylko wybranym oraz poszanowanie godności każdego człowieka.

Polskie Stronnictwo Ludowe jest za stosowaniem zasady pomocniczości wszędzie tam, gdzie obywatele nie są w stanie sami zapewnić swoich potrzeb.

*

Polskie Stronnictwo Ludowe w zakresie bezpieczeństwa państwa stawia sobie za zadanie:

- Konkretyzację i stałą aktualizację planów strategicznych NATO. Obszar Polski powinien stać się ważną częścią infrastruktury wojskowej i naszych amerykańskich sojuszników.
- Umacnianie dobrosąsiedzkich stosunków na naszej wschodniej granicy, z Rosją, Ukrainą i Białorusią, przy jednoczesnym wspieraniu procesów demokratycznych w tych krajach.
- Zaprzestanie dalszych redukcji liczebności Sił Zbrojnych RP, uwzględniając, że proces profesjonalizacji i uzawodowienia polskiej armii nie został zakończony.

- Rozwijanie Narodowych Sił Rezerwowych, jako uzupełnienia sił zbrojnych, które mogą spełniać ważną rolę w obronie kraju.
- Dostosowanie wydatków na obronę narodową do zadań i możliwości budżetowych państwa. Ich obecny udział w PKB nie powinien się zmniejszyć.
- Zwiększenie intensywności szkolenia żołnierzy, zwłaszcza w zakresie obsługi nowoczesnych technologii wojskowych.
- Unormowanie sytuacji w zakresie wynagrodzeń i emerytur wojskowych, tak aby przeciwdziałać odchodzeniu z wojska młodych i wyszkolonych kadr.
- Wzmocnienie ochrony antyterrorystycznej i zabezpieczenia przeciwko cyberatakam, które mogą zagrażać infrastrukturze krytycznej państwa w tym systemowi obronnemu.

*

W zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa wewnętrznego najważniejszymi zadaniami są:

- Usprawnianie działania policji i służb porządkowych, doskonalenie porządku prawnego, poprawa działania wszystkich ogniw systemu antykryzysowego.
- Usprawnianie systemu przeciwdziałania i reagowania na klęski żywiołowe, zagrożenia asymetryczne, w tym terrorystyczne i przestępczości zorganizowanej oraz na przemyt narkotyków.
- Stworzenie warunków do wyposażenia w nowoczesny sprzęt państwowych i ochotniczych służb ratowniczych: PSP, OSP, GOPR, TOPR, WOPR.

Polskie Stronnictwo Ludowe widzi potrzebę umacniania państwa, które w naszej tradycji ma wartość najwyższą.

Procesy transformacji ustrojowej doprowadziły do osłabienia funkcjonowania państwa w wielu ważnych dla obywateli obszarach. Problem ten występuje nawet w tak specjalnej strukturze jak wojsko. Wydarzenia ostatnich miesięcy przekonują nas jeszcze bardziej o jego niezastąpionej roli choćby w czasie klęsk żywiołowych, których skutki wymagają solidarności na obszarze całego państwa.

*

Polskie Stronnictwo Ludowe w zakresie zapewnienia usprawnienia działalności państwa stawia sobie za zadanie:

- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania instytucji państwa przyjaznych obywatelom.
- Poprawę sprawności działania instytucji świadczących usługi publiczne.
- Umacnianie poczucia bezpieczeństwa wewnętrznego obywateli i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa.
- Odbiurokratyzowanie instytucji państwa umożliwiające wyzwianie inicjatyw i przedsiębiorczości, rozwój pozarządowych organizacji społecznych.
- Poprawę statusu i możliwości realizacji swoich praw osobom niepełno-sprawnym.
- Usprawnienie systemu sądownictwa.

Długotrwałe postępowania procesowe, bezpodstawne areszty, wyroki Trybunału w Strasburgu niekorzystne dla naszego kraju, niszczą wizerunek tych instytucji i zaufanie społeczne obywateli.

Przewlekłość procedur sądowych jest szczególną uciążliwością dla działalności gospodarczej. Sądowe odzyskiwanie należności lub rozstrzygnięcia prawne, szczególnie w procesach karno-skarbowych, trwają latami i są przyczyną upadłości wielu firm. To podważa zaufanie obywateli do struktur państwa i jego funkcji jako „sprawiedliwego rozjemcy”. Dlatego Polskie Stronnictwo Ludowe będzie dążyć do dokonania ustawowych zmian w pracy sądów, mających na celu zdecydowane usprawnienie ich pracy oraz przejrzystość i zasadność działań prewencyjnych.

Polskie Stronnictwo Ludowe widzi potrzebę umacniania państwa, które w naszej tradycji ma wartość najwyższą.

„... a Polska winna trwać wiecznie”

Wincenty Witos

